

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

VI. An etia[m] certi gradus gratiæ, & gloriæ, omnesq[ue] actus ac media,
quibus prædestinati efficaciter promouentur ad gloriam, in indiuiduo &
secundum omnes suas circumsta[n]tias sint à Deo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

D V B I V M VI.

An etiam certi gradus gratiæ & gloriæ, omnesque actus & media, quibus prædestinati efficaciter promouentur ad gloriæ obtinendam, in indiuiduo, & secundum omnes suas circumstantias, sint à Deo prædefinita, ante præuisionem cooperationis, ipsamue cooperationem nostram.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 5. & 8.

Variè de hac re loquuntur Theologi. Etenim præter eos, qui dixerunt, Deum quidem antecedenti voluntate, & prædefinitio decreto efficaciter, seu indefinitè homines & Angelos saluare voluisse, seu etiam certum ac definitum numerum saluandorum prædefiniisse, ita ut minor esse non posset; neminem tamen in particulari eodem prædestinationis decreto prædefinitasse; quos refert & refellit S. Thomas hic q. 23. art. 7. quosque etiam dub. 4. & 5. satis refutauimus; negatiuam sententiam primo tuentur omnes illi, qui negant, Deum adultos prædefinitasse ad gloriæ, ante præscientiam meritorum; hi enim multo magis negant, certum aliquem gradum gratiæ & gloriæ, ipsosque per se liberò actus, quibus gradus illi attingendi forent, fuisse à Deo ante præscientiam, aut saltem futuritionem cooperationis, seu determinationis liberæ prædefinitos.

Secundo alij, ut refert Suarez hic lib. 1. de prædest. cap. 10. num. 3. docent, decretum illud prædestinationis ante præuisionem cooperationis fuisse quidem ad certas personas indiuiduas prædeterminatum, non tamen ad certum terminum seu gradum gratiæ vel gloriæ, sed hunc primum fuisse decretum post præuisionem meritorum, seu cooperationis.

Tertio alij concedentes quidem, non solum certum etiam terminum seu gradum gratiæ & gloriæ à Deo ante præuisionem cooperationis fuisse definitum, sed etiam actus quoque ipsos in genere eodem decreti genere fuisse prædefinitos à Deo, negant tamen eos ante præuisionem aut futuritionem cooperationis nostræ, fuisse prædefinitos in particulari, & secundum omnes circumstantias.

Quarto Vasquez disp. 99. c. 7. & 8. & Molina citandus assert. 5. concedunt quidem actus saluatares prædestinatorum, imò etiam alios bonos & saluatares actus prædefiniri à Deo, ante præuisionem seu futuritionem cooperationis nostræ, in sua causa; quæ est gratia congrua; negant tamen, ita prædefiniri in seipsis; Quæ quidem sententia non tam est à prima sententia diuersa, quam quædam eius explicatio. Verior autem sententia in sequentibus assertionibus consistit, suppositis ijs, quæ de diuinis præfinitionibus generatim docuimus supra disp. 2. quæst. 10. dub. 6. & 7.

Assertio I. Actus saluatares prædestinatorum, seu in particulari, seu in vniuersali; sicut & certus etiam

gratiæ aut gloriæ gradus prædefinitus à Deo, nõ fuerit ante præuisionem seu præscientiam conditionatam liberæ cooperationis & determinationis nostræ. Ita communis ac certa omnium eorum, qui cuiusmodi scientiam conditionatam agnoscunt, ut generatim dictum cit. q. 10. dub. 6. assert. 3. & 7. vbi etiam probauimus, nec posse quidem à Deo opus liberum vilo modo prædefiniri, seclusa scientia media seu conditionata. Ratio assertionis breuiter est. Quia scientia conditionata aliquo modo est necessaria in Deo, & antecedens omnem liberam & absolutam determinationem Dei, seu futuritionem rerum, ut suo loco dictum. Neque vero de hac præuisione seu præscientia cooperationis conditionata est hoc loco controuersia, sed solum de præscientia absoluta.

Assertio II. Decretum diuinæ prædestinationis ante præuisionem operum, seu cooperationis nostræ, respectu omnium & singulorum saluandorum, fuit determinatum ad certum gradum gloriæ tam essentialis, quam accidentalis; nisi quod gloriæ accidentalis supponens necessario peccatum, ante præuisionem absolutam eius peccati præfinitum non potuit. Ita quoad priorem partem sentiunt omnes illi, qui prædestinationem ad gloriæ factam esse docent ante præuisionem operum supra dub. 3. relati. Ratio est. Quia prædestinatio singulorum ad gloriæ ex parte termini primarij, non fuit confusa & indeterminata. Posterioris partis, quæ bene tuetur Suarez l. 1. de præd. c. 10. n. 7. ratio est. Quia alias oporteret fateri, ipsum etiam peccatum saltem virtualiter à Deo esse prædefinitum, cum præfinito consequenti, etiã prædefinitum intelligatur antecedens, ad quod alterum necessariam & intrinsecam dicit habitudinem: peccatum autem prædefinitum à Deo non posse, patet ex disp. 2. q. 10. dub. 6.

Assertio III. Actus saluatares prædestinatorum non fuerunt à Deo prædefinitus primum post præscientiam seu præuisionem absolutam cooperationis seu determinationis nostræ. Ita vniuersim etiam docuimus eodem loco supra cit. q. 10. dub. 6. post assert. 4. quam præter auctores inferius citandos pro assert. 6. tradit etiam Vasquez disp. 99. c. 7. n. 42. nec est quod sciam vllus classicus Doctor, qui oppositum doceat; imò idem Vasquez disp. 99. c. 5. ex communi sententia refellit Catharinum opusc. de præscient. c. vlt. Oforium l. 9. de Iustitia, Cordubam l. 5. q. 5. dub. 10. & Marsilium in 1. q. 45. a. 2. post conclus. 4. qui docuerunt, ad præfinitum saltem malos à Deo præfinitum præfinitione subsequente, non quidem ipsam præuisionem absolutam cooperationis nostræ, sed liberam tamen determinationem nostram, quæ prior est absoluta. præuisione eiusdem, ut suo loco ex communi & certa sententia docuimus.

Ratio assertionis est manifesta: quia præscientia absoluta cooperationis seu determinationis nostræ supponit futuritionem absolutam eiusdem: Ergo supponit etiam præfinitionem eiusdem cooperationis nostræ; quandoquidem ipsa absolute futura esse non potest sine præuisione præfinitione Dei, ut bene Vasquez ibidem, & dictum generatim cit. dub. 6. assert. 2. Quomodo enim aliquid boni esset, nisi Deus esse voluisset; in quo consistit di-

uina præfinitio. Cum ergo cooperatio nostra non sit præfinita à Deo primum post præuisionem absolutam cooperationis nostræ, nec actus etiam boni prædestinatorum quantumuis liberi, præfinita à Deo verè dici possunt primum post præuisionem cooperationis nostræ: quandoquidem, etsi actus ipsi in Esse perfecto ratione posteriores sint determinatione seu cooperatione nostra, non tamen hæc minus libera est, quam actus nostri, nec hi ab ea re ipsa differunt. Nec video, quomodo contrarium probabiliter defendi possit.

7 Assertio IV. Actus boni & salutare prædestinatorum, omnes & singuli, etiam in particulari à Deo prædefiniti fuerunt, ante præscientiam seu præuisionem cooperationis nostræ. Sequitur ex assertione præcedenti, eademque ratione probatur. Quia præscientia absoluta cooperationis nostræ, siue etiam actuum nostrorum, non solum non est prior absoluta futuritione cooperationis seu actuum nostrorum, verum etiam nec simul, sed posterior: Ergo etiam est posterior præfinitione eorumdem, quandoquidem futuri esse non possunt, nisi supposita diuina præfinitione, vt dictum.

8 Assertio V. Actus salutare prædestinatorum, in sua causa prædefinita à Deo fuerunt absque nostro consensu, adeoque ante futuritionem absolutam liberæ determinationis nostræ. Ita non solum docent omnes citandi pro assert. 6. sed ex ijs etiam, qui prædestinationem ad gloriam non existimant factam ante præuisionem meritorum, Molina 1. p. q. 14. a. 13. disp. 18. memb. 3. & Vasquez disp. 99. c. 7. & 8. & est communis: neque à quoquam iure negari potest, vt etiam generatim de quolibet bono & salutari actu virtutis dictum cit. q. 10. dub. 6. assert. 5. Ratio est clara. Quia opus bonum virtutis in sua causa prædefinit Deus hoc ipso, quod prædefinit vocationem congruam, ex qua, supposita scientia media, infallibiliter sequitur eiusmodi opus bonum: at vocationem congruam prædefinit Deus absque nostro consensu, adeoque ante absolutam futuritionem, aut scientiam determinationis nostræ, vt certa & communis habet Doctorum sententia; quandoquidem ipsa est causa-determinationis & cooperationis nostræ: Ergo & ipsum opus virtutis prædefinit Deus in sua causa, absque nostro consensu, adeoque ante futuritionem absolutam liberæ determinationis nostræ. Quod necessario fatendum est, etiam si quis dicat, (quod tamen superius dub. 1. refutauimus) Deum non seligere pro electis gratias congruas; neque efficaciam gratiæ priorem esse cooperatione nostræ: quia nihilominus Deus ante cooperationem nostram, ijs qui saluantur, re ipsa decernit eam gratiam, cum qua per scientiam mediam infallibiliter antea præuiderat eos cooperaturos; quo ipso iam cooperatio ipsa & opus bonum præfinitur à Deo in sua causa, ante cooperationem nostram, eiusque præuisionem.

9 Assertio VI. Verius est, Deum actus salutare prædestinatorum, vti & certum gradum gratiæ sanctificantis, etiam in particulari, & iuxta omnes circumstantias, absolutè ac in se ipsis prædefinire, ante futuritionem absolutam nostræ determinationis, siue consensus ad eosdem. Hæc est con-

clusio principalis in hac materia, & de qua sola ferè controuersia hoc loco esse potest; quam tradunt primo omnes illi, qui docent, causam secundam à prima etiam physicè ac intrinsecè prædeterminari ad omnem actionem, speciatim Bannes, Zumel, & omnes Thomistæ recentiores hic q. 23. art. 4. & 7. item Ferrariensis 3. cont. gent. cap. 89. Capreolus in 2. dist. 28. q. 1. a. 3. Eandem assertionem tuentur Suarez lib. 3. de auxil. cap. 17. à num. 8. & lib. 1. de prædest. cap. 10. num. 4. Mascarenas de auxil. disput. 2. part. 4. Henriquez lib. vlt. cap. 5. §. 1. & cap. 11. §. 6. lit. E. F. vbi addit etiam, *omnia & singula bona naturalia & moralia, que in mundo re ipsa fiunt, ad eum modum prædeterminare Deum*; & citat pro eadem sententia Hispalensem, Palatium, Driedonem, Carthusianum, Tapperum, Viguerium, Vegam, item Scotum, Durandum, Heruæum, Bassolem, Maiorem, Liquetum cum Magistro in 1. d. 38. item Ariminensem d. 39. Marsilium in 1. quest. 45. a. 2. Certè Gabriel in 1. d. 33. q. vn. a. 2. referens sententiam Scoti dicit: *quod voluntas diuina, que est prima regula contingentium, prius natura determinat contingentia, quam intellectus diuinus intelligat illa esse futura*. Et Scotus ipse in 4. d. 49. quæst. 6. §. Dico ergo, ait, *contra naturam voluntatis est, determinari à causa inferiori, quia hoc ipso non esset superior: non est autem contra naturam eius determinari à causa superiori*. Agnosceit ergo Scotus, voluntatem saltem extrinsecè determinari, stante libertate, à Deo velut causa superiori.

Idem planè sentit S. Thomas varijs locis. Et citant 1. p. q. 23. a. 7. docet, quod quemadmodum Architectus ex se ipso excogitat determinatam mensurandam, & etiam determinatum numerum mansionum, quas vult facere in domo, & determinatum numerum mensurarum parietis vel tecti, ita etiam certum esse Deo numerum prædestinatorum, non solum per modum cognitionis, sed etiam per modum cuiuslibet principalis præfinitionis. Vbi planè loquitur de prædestinatis in particulari, etiam secundum determinatam mensuram gratiæ & gloriæ, adeoque etiam mediorum, quibus ad eam pertingant, vti etiam prius in simili de determinato numero mensurarum parietis vel tecti, ipsarumque mansionum locutus fuerat.

Item in 1. part. q. 23. a. 1. ad 1. & q. 5. de verit. a. 5. ad 1. & 3. cont. gent. c. 90. exponens dictum Damasceni in contrarium obiectum, docet, eum non quameunq; nostrorum actuum prædeterminationem negare voluisse, sed eam duntaxat, que est in impositione necessitatis. Vbi manifestè agnosceit S. Thomas, voluntates nostras à Deo prædeterminari, etià salua libertate: quod generatim pronuntiat, minimè de actibus salutaribus prædestinatorum accipiendū videtur: etsi nō ignorè, eam S. Thomæ explanationem à quibusdam recentioribus, qui hoc loco contrariam sententiam tuentur, reijci & impugnari.

Item in 1. 2. q. 1. t. 2. a. 4. S. Thomas apertè refert diuersitatem cooperationis cum gratia in diuersitatem gratiæ præuenientis, adeoque in decretū Dei diuersa gratiæ dona singulis decernens ac prædefiniens: [Ex parte subiecti, inquit, gratia potest suscipere magis vel minus, prout scilicet vnus perfecti? illustratur à lumine gratiæ, quā alius. Cui? diuersitas

ratio quidem est aliqua ex parte preparantis se ad gratiam; qui enim magis se ad gratiam preparat, plenior gratiam accipit. Sed ex hac parte non potest accipi prima ratio huius diuersitatis; quia preparatio ad gratiam non est hominis, nisi in quantum liberum arbitrium eius preparatur, à Deo. Vnde prima causa huius diuersitatis accipienda est, ex parte ipsius Dei, qui diuersimodè sue gratiæ dona dispensat, ad hoc, quod ex diuersis gradibus pulchritudo & perfectio Ecclesiæ con- surgat; sicut etiam diuersos gradus rerù instituit, vt esset vniuersum perfectum. Vnde Apostolus Ephes. 4. postquam dixerat, *Vnicuiq; data est gratia secundum mensuram donationis Christi, enumeratis diuersis gratiis subiungit, Ad consummationem sanctorum, in adificationem corporis Christi, Et 3. p. q. 7. a. 10. ait: plenitudinem gratiæ vna est plenior altera, secundum quod aliquis est diuinitus præordinatus ad altiore vel inferiorem statum.* Ita S. Thomas. Omitto locum S. Thomæ q. 3. de potent. a. 7. vbi planè etiam physicam prædeterminationem ad singulos actus asserere videtur; quod tamen alibi reuocat, vt dictum supra disp. 2. q. 11. dub. 1.

12. Probatur assertio primò ex scriptura, quæ huic sententiæ non parum fauet. Insignis locus est Eccli. 33. à v. 10. *Omnes homines de solo, & ex terra, vnde creatus est Adam. In multitudine discipline Dominus separavit eos, & immutauit vias eorum. Ex ipsis benedixit & exaltauit, & ex ipsis sanctificauit, & ad se applicauit: & ex ipsis maledixit & humiliauit, & conuertit illos à separatione ipsorum. Quasi lutum figuli in manu ipsius, plasmat illos & disponere. Omnes viæ eius secundum dispositionem eius, sic homo in manu illius, qui se fecit, & reddet illi secundum iudicium suum.* Vbi planè significatur, Deum ex se ipso, & ante præuisionem, imò futuritionem absolutam cooperationis & determinationis nostræ, suo arbitratu disponere & præfinire vias nostras & opera, sicut figulus de luto disponit modum formandi vasis: quod quidem pro diuersitate subiectæ materiæ, de operibus bonis & salutaribus à Deo ipso intentis propriè ac positè accipiendum est; de malis autem non nisi quoad permissionem. In quem sensum etiam loquitur Ecclesiasticus c. 11. v. 15. *Dilectio & via bonorum apud ipsum; nimirum peculiari modo præordinata sunt.*

13. Huc spectat illud Prouerb. 21. v. 1. *Cor regis in manu Domini, sicut diuisiones aquarum; quocumq; voluerit, vertet illud; hoc est inclinabit & permouebit illud, vtiq; præuia aliqua, & non solum concomitante vel subsequente dispositione siue decreto.* Item Esther 13. v. 9. *Domine Rex omnipotens, in ditione tua cuncta sunt posita, nec est qui tuæ potestati resistere voluntati, si decreueris saluare Israël.* Vbi certè non est sermo de decreto conditionato; quia huic facile est resistere: sed de decreto absoluto, cui licet absolute resistere possimus, fieri tamen non potest vnquam, vt re ipsa non impleatur. Et valde significanter Propheta Ieremias c. 10. v. 23. *Scio Domine quia non est hominis via eius: nec viri est, vt ambulet & dirigat gressus suos: nimirum primordialiter, & secundum primam quasi radicem, ex qua emanant omnia opera bona, salua interim libertate hominis. Quo loco eodem sensu vtiur Am-*

brosius, & ex eodem sæpe Augustinus, vt alibi dictum, & denuo inferius dicitur.

Huc spectat etiam illud Ephes. 1. v. 3. *Benedixit Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in Christo, sicut elegit nos in ipso, ante mundi constitutionem, vt essemus sancti & immaculati in charitate. Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipso, secundum propositum voluntatis suæ. &c.* Vbi vim habet illud, Deum benedixisse nos in omni benedictione spirituali, sicut elegit nos; hoc est, secundum quod elegit nos, vt essemus sancti; item prædestinasse nos in adoptionem filiorum, idq; non conditionatè cum dependentia à nostra cooperatione, sed secundum propositum seu placitum voluntatis suæ. Quæ omnia de donis celestibus, & gratia adoptionis, etiam in particulari, deque efficaci & absoluto, non conditionato decreto accipienda sunt, vt inferius ex Augustino magis declarabitur.

Item Ephes. 1. v. 10. *Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Iesu, in operibus bonis, quæ preparauit Deus, vt in illis ambulemus.* Vbi rursum preparare seu decernere (efficaci vtiq; decreto) opera bona, vt in illis ambulemus, non significat conditionatum decretum, seu præfinitionem, si nimirum nos ipsi ad ea dererminemus, sed absolutum; alioquin non dixisset, *vt in eis ambulemus*, sed si in eis ambulare velimus. Vnde etiam Athanasius in eadem verba: *Sciens autem, inquit, hæc parauit Deus, quæ differri non poterunt, neque prætermitti, quin peragantur, tanquam diuinitus sint præfinita, idque per multam erga nos prouidentiam.* Si autem solum sub conditione præfinita essent, prætermitti vtiq; possent, non solum in sensu diuiso, sed etiam in sensu composito.

14. Secundò probatur assertio ex SS. Patribus. Certè eam Augustini fuisse sententiam, vtiq; adeo perspicuum est visum aduersarijs, vt Faustus Regienfis duos etiam libros de libero arbitrio aduersus Augustinū, suppresso tamen eius nomine, scripserit, in quibus eam sententiam magnoperè impugnat, quæ dicit, ante præscientiam boni vel mali vsus liberi arbitrij, Deum absoluto decreto prædefiniisse actus humanos, quibus prædestinati saluantur. Vnde lib. 1. de grat. & lib. arb. c. 10. explicans Faustus illud, *[Et tunc reddet vnicuiq; secundum opera sua, ait: Aduerte, quia dum dicit, secundum opera sua, salutem hominis, non in prædestinatione factoris, sed in operatione famulantis largitor gratiæ collocauit.] Vbi prædestinatione opponit liberæ operationi hominis, Et c. 11. [Igitur, inquit, dum liberi interemptor arbitrij, in alterutram partem, omnia ex prædestinatione statuta & definita esse pronuntiat, etiã suprema remedia poenitentia sensu abruptè impietatis euacuat. Item cap. 10. exponens illud, Potens est enim Deus statuere illum, ait: Apertè ostendit, statum hominis in diuersa, non pro constitutione Dei, sed pro arbitrij libertate posse versari. Et lib. 2. c. 2. Præscientiã, inquit, & prædestinationem Dei malè intelligunt astruentes, quod inde humanorū actū causa nascatur. Et infra: Non ita est; hoc potius agnosce, quod præscientia Dei de materia humanorum actuum sumat exordium. Quid de nobis præscire ac præordinare debeat.*

Deus, quantum pertinet ad futurum, in profectu hominis defectuque consistit. *Et cap. 3. Ac sic, inquit, nisi præscientia explorauerit, prædestinatio nihil decernit.*] Vnde de iisdem Semipelagianis B. Prosper in epist. ad Augustinum: [Remoueri (aiunt) omnem industriam, tollique virtutes, si Dei constitutio (seu præfinitio) humanas præueniat voluntates.

15 Eandem vero sententiam ipsemet Augustinus in varijs locis non obscure tradit. Vt in libro de prædest. sanct. capite decimo octauo. Intueamur, inquit, *verba Apostoli* (Ephes. 1.) *atque videamus, utrum propterea nos elegerit ante mundi constitutionem, quia sancti & immaculati futuri eramus, an ut essemus? Benedictus, inquit, Deus & Pater Domini nostri IESU CHRISTI, qui nos benedixit in omni benedictione spiritali in caelestibus in Christo; sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati.* Non ergo quia futuri eramus, sed ut essemus. Nempe certum est, nempe manifestum est; ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse, prædestinans, ut tales per gratiam eius essemus. Ita ergo nos benedixit benedictione spiritali in caelestibus in CHRISTO IESU, sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius, in charitate, prædestinans nos in adoptionem filiorum per IESUM CHRISTUM, in ipsum. Deinde quid adiungat attendite, secundum placitum, inquit, voluntatis suæ; ne in tanto beneficio gratiæ DEI, placito gloriamur voluntatis nostræ.

16 Et infra: Elegit ergo nos Deus in Christo ante mundi constitutionem, prædestinans nos in adoptionem filiorum, non quia per nos sancti & immaculati futuri eramus, sed elegit prædestinavitque ut essemus. Fecit autem hoc secundum placitum voluntatis suæ, ut nemo de sua, sed de illius erga se voluntate gloriatur: fecit hoc secundum diuitias gratiæ suæ, secundum bonam voluntatem suam, quam proposuit in dilecto filio suo, in quo sortem consecutus sumus, prædestinati secundum propositum non nostrum, sed eius qui uniuersa operatur, usque adeo ut ipse in nobis operetur & velle. Operatur autem secundum consilium voluntatis suæ, ut simus in laudem gloria eius. Hinc est autem, quod clamamus, ut nemo gloriatur in homine, ac per hoc nec in se ipso; sed qui gloriatur, in Domino gloriatur, ut simus in laudem gloria eius. Ipse quippe operatur secundum propositum suum, ut simus in laudem gloria eius, utique sancti & immaculati, propter quod nos vocauit, prædestinans ante mundi constitutionem. Ex hoc proposito eius, est illa electorum propria vocatio, quibus omnia cooperantur in bonum: quia secundum propositum vocati sunt sancti, & sine penitentia sunt dona & vocatio Dei. Ita Augustinus.

17 Quibus verbis non vno tantum modo tradit hanc sententiam. I. quia cum Apostolo absolute, ut verba sonant, docet, Deum nos elegerisse, utique ante determinationem liberi arbitrij nostri, ut essemus sancti; non sanè indefinite solum, & in genere, sed particulatim ac definite, prout decreti diuini perfectio postulat. II. Cum ait, tales (utique in particulari, cum hoc & tanto gradu, non alio; cum his, non alijs operibus) fuisse nos futuros, quia elegit ipse, prædestinans, ut tales per gratiam eius essemus: quo sanè loquendi modo nun-

quam vteretur Augustinus, nec quisquam verè uti posset, de actibus malis & peccaminosis, quantumuis & hos Deus quoad substantiam præfinitur sub conditione, seu concomitanter ad determinationem liberi arbitrij nostri, ut dictum cit. disp. 2. q. 10. dub. 6. assert. 4. Loquitur ergo Augustinus hic de alia præfinitione, quam quæ actibus etiam malis communis est. III. cum ait, elegerisse nos & prædestinasse hoc modo ad sanctitatem, secundum placitum voluntatis suæ; hoc est, ex se ipso, non expectato nostro consensu seu operatione. IV. *ut nemo, inquit, de sua, sed Dei erga se voluntate gloriatur:* posset autem homo gloriari, si diuina electio & præfinitio ad sanctitatem nostræ voluntatis consensum expectaret, non præuenteret. V. cum ait, *ex hoc eius proposito esse illam electorum propriam vocatio-* nem, quibus omnia cooperantur in bonum. Vbi perspicue docet, ex proposito & electione ad sanctitatem consequenter decerni & conferri vocationem illam congruam, electorum propriam; ac proinde sanctitatem nostram ac iustitiam à Deo prædestinari & præfinitur non solum mediate in ipsa gratia congrua, sed etiam priusquam gratia, vocans nobis decernatur; cum huius decretum præfinitionem sanctitatis subsequatur, ut inferius dicemus.

Rursum de prædest. sanct. cap. 19. & 20. [Non quia credidimus, inquit Augustinus, sed ut credamus elegerit nos, &c. Agit quippe Deus, quod vult in cordibus hominum, vel adiuuando, vel iudicando, ut etiam per eos impleatur, quod manus eius & consilium prædestinavit fieri. Item lib. de bono per seuer. c. 22. Ita se habet, inquit, de prædestinatione definita sententia voluntatis Dei, ut [ex infidelitate veneritis ad fidem, accepta voluntate obedienti, & accepta perseverantia maneat in fide, &c.]

Et libro 2. de pecc. mer. & remiss. capite 17. cum ex Ieremia cap. 10. attulisset illud, *Scio Domine, quia non est in homine via eius, nec viri est, ut ambulet & dirigat gressus suos, subiungit: Hoc ergo præcipue commendatur, hoc in sapientia & scientia thesaurus in Christo absconditus, quantum existimare audeo, præcipue docetur & discitur. Ideo quisque nostrum bonum opus suscipere, agere, implere, nunc scit, nunc nescit; nunc delectatur, nunc non delectatur, ut nouerit, non suæ facultatis, sed diuersi muneris esse, vel quod scit, vel quod delectatur: ac sic ab electionis vanitate sanctetur; & sciat, quam verè non de terra ista, sed spiritaliter dictum sit, Dominus dabit suauitatem, & terra nostra dabit fructum suum.*

Item libro de correptione & grat. capite nono. [Nullus, inquit, prædestinatorum ex bono in malum mutatus finit vitam; quoniam sic est ordinatus, & ideo Christo datus, ut non pereat, sed habeat vitam æternam, &c.] Qui etiam ibidem capite septimo effectus, qui ex vi diuinæ prædestinationis subsequuntur, fusè commemorat.

19 Cum his consonat illud Augustini in Soliloquijs capite vigesimo sexto, ubi ait: [Antequam enim nascerer ego filius ancillæ tuæ, Domine spes mea ab vberibus matris meæ, tu præuenisti, præparasti mihi semitas, quibus incederem & venirem ad gloriam domus tuæ. Priusquam me formares in vtero, nouisti me, & antequam exirem de vulua, quicquid tibi placuit, præordinasti

de me. J. Possent in eundem sensum alia complura ex S. Augustino adduci, sed hæc in præsentiarum sufficiant. Vide tamen paulo post rationem tertiam.

Ex alijs Patribus, præter Athanasium paulò superius adductum, Theodoretus in illa verba Ephes. 1. Elegit nos in ipso, ait: Ab initio enim, inquit, ante mundi constitutionem, ea que ad nos pertinebant, præsciuit & prædestinuit. &c. Præsciuit nos, & dilexit, & nostram vocationem præconstituit, ut nos filiorum adoptionis donum peresperemus &c. Secundum propositum voluntatis sua.

Et Hieronymus lib. 3. cont. Pelag. cum ex Proverb. 16. recitasset hæc verba: Deuolue super Dominum opera tua, & firmabuntur cogitationes tuæ addit: Tunc enim vestra cogitatio confirmatur, quando omne quod agimus quasi super stabile & solidissimam petram, Domini adiutorio deuoluimus, eique cuncta repusamus. Deuoluimus autem proprijissimè super Dominum bona opera nostra, quando ea primordiallyter ad ipsam Dei prædestinationem referimus.

Huc spectant etiam illi Patres, qui docent, Deum malum, etiam poenæ, seu actiones malas non prædestinasse, sed solum bonas. In quibus Conciliū Arausicanū II, can. 25. Aliquos vero, inquit, ad malum diuina potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed etiam si sunt, qui tantum malum credere velint, cum omni desestatione in illos anathema dicimus. Idem repetit Concilium Valentinum sub Lothario c. 3. Et Augustinus, seu Prosper ad articulos falsè impositos a. 10. Dei prædestinatio nunquam extra bonitatem, nunquam extra iustitiam est &c. Adulteria enim maritarum, & corruptelas virginum non instituit, non inuenit, sed damnare, non disponere, sed punire. Et a. 10. Nihil talium negatorum Deus prædestinauit ut fieret, neq. illam animam nequiter turpiterq. victurū, ad hoc, ut taliter viveret, præparauit.

Similia habet Prosper ad obiectiones Vincen-
tianas, & ad capitula Gallorum c. 1. Prædestinatio-
nis, inquit, fides multa sanctorum scripturarum aucto-
ritatibus iuncta est; cui nullo modo fas est, ea que ab homi-
nibus male aguntur, ascribi. Idem ex instituto probat
Fulgentius toto lib. 1. ad Monimum, vbi intel-
alia: Queramus itaq. vtrum credendum sit, Deum ini-
quorum opera prædestinare, pro quibus eos condemnet, si-
cut in sanctis prædestinare dicitur, quod coronet. Et infra:
Iniquos ad supplicium iuste prædestinauit, quia eorum ma-
la opera licet futura præsciret, non tamen ipse prædestina-
uit, ut futura essent, quia non ipse facit, ut facerent. Et
infra: Præsciuit voluntates bonas & malas, prædestina-
uit autem non malas, sed solas bonas.

Quæ testimonia ad hunc sensum aptissimè in-
telliguntur, quod etsi Deus præfinitione con-
comitante actiones etiam malas, in quantum en-
tia sunt, & præfinitione etiam consequente malū
poenæ, Deus ab æterno præfinit, ut alios Patres
loquentes vidimus supra disp. 2. q. 10. dub. 7. assertio.
1. nihilominus tamen absolutè non prædesti-
nasse aut prædefinisse, non solū quia eas in quan-
tum malæ sunt non prædestinauit, sed etiam quia
non prædestinauit eas, etiam in quantum entia sunt,
prædestinatione absolutà ante cooperationem
nostram; vt bene etiam intellexerunt Molina q.
14. a. 13. disp. 18. m. 3. & Suarez opusc. de cōcurs.

Dei lib. 2. de concurs. Dei c. 4. qui eodem etiam
sensu absolutè negant, Deum actus malos præfinit
seu prædestinasse. Cum igitur SS. Patres doceant,
Deum actus bonos & salutare prædefinire como-
do, quo actus malos non prædefinit, planè senti-
unt, illos absolutè à Deo præfinit, præfinitione
scilicet antecedente cooperationem futuram, &
non solum concomitante.

Tertiò probatur assertio ratione. Primò, quia
qui efficaciter intendit finem, ordine intentionis
prius vult ea media, quæ sunt propiora fini, quàm
quæ ab eo remotiora: at qui liberi actus boni sicut
& ipse gradus gratiæ sanctificantis, libera coope-
ratione prædestinati acquirendus, sunt media
propiora fini, quàm quæ à solo Deo efficiuntur, &
in prima vocatione congrua consistunt: Ergo illa
prius ratione sunt à Deo volita, quàm ista: ergo
si, vt auctores oppositæ sententiæ partim faten-
tur, partim necessariò fateri debent, hæc fuerunt
prædefinita non solum ante præfinitionem libera
cooperationis nostræ, sed etiam ante futuritio-
nem absolutam nostræ cooperationis, multò magis
illa.

Secundò, quia moraliter idem est, eiusmodi
actus bonos in particulari ac in indiuiduo præde-
finiri in se, vel in sua causa: cum ergo negari non
possit, eos absolutè & antecedenter prædefinit
in sua causa, vt dictum assert. 5. frustra negatur,
eos prædefinit in se.

Tertiò. Si Deus antecedenter ad determinati-
onem voluntatis nostræ absolutè futuram, præ-
mouet efficacis gratiæ auxilio ad actiones saluta-
res, tunc etiam easdem antecedenter ad eandem
determinationem præfinit; non solum quia ea-
dem est vtrobique ratio; sed etiam quia illa præ-
motio ex hac præfinitione nascitur: prius enim ef-
ficaciter decernit præmouere, quam re ipsa præ-
moueat: sed verum est antecedens, nec à quo-
quam potest negari: & patet ex Augustino varijs
locis, præsertim lib. de corrept. & grat. c. 14. vbi
ait: Deo volenti saluum facere, nullum hominum resistit
arbitrium. Sic enim velle & nolle in volentis aut nolentis
est potestate, vt diuinam voluntatem non impediatur, nec
superet potestatem. &c. Non est itaq. dubitandum, volun-
tati Dei, qui in celo & in terra omnia quæcumq. voluit fe-
cit, & qui etiam illa que futura sunt facit, humanas vo-
luntates non posse resistere, quo minus faciat ipse quod vult,
quandoquidem etiam de ipsis hominum voluntatibus, quod
vult cum vult facit. &c. sine dubio habens humanorum
cordium quò placeret inclinandum omni potentissimam
potestatem.

Quod probat etiam ex illo 1. reg. 10. Et abierunt
potentes, quorum tetigit Deus corda cum Saule: & addit:
Nunquid aliquis dicitur est, non iurum fuisse cum
Saule quæquam eorum, quorum tetigit corda Deus, vt
irent cum illo? aut ipse aliquem pestilentium, quorum vt
hoc facerent corda non tetigit? Et mox de Abisai ex 2.
Paralip. 12. Nunquid ille, inquit, passer aduersari
voluntati Dei, & non potius eius facere voluntatem, qui
in eius corde operatus est per spiritum suum, quo indutus
est, vt hoc vellet, diceret, & faceret? Et infra: Intus egit,
corda tenuit, corda monuit, eosq. voluntatibus eorum, quas
ipse in illis operatus est, traxit. Si ergo cum voluerit Reges
in terra Deus constituere, magis habet in potestate volun-

rates hominum, quam ipsi suas, quis alius facit, ut salubris correptio, & fiat in correpti corde correctio, ut celesti constituantur in regno.

Quartò, quia præfinitio hæc ex vna parte nil derogat iustitiæ diuinæ, aut virtuti meritorum, ut dictum supra dub. præc. nec libertati arbitrij, ut dictum cit. disp. 2. q. 10. dub. 7. ex altera verò parte gratiam & perfectionem diuinæ prouidentia, simulquæ amorem erga prædestinatos valde commendat ergo rectius affirmatur, quàm negatur.

25 Quintò, quia id negari vix potest de quibusdam actibus supernaturalibus pertinentibus ad bonum commune omnium prædestinatorum, ut est consensus B. Virginis in opus Incarnationis Verbi: actus voluntatis Christi, quo mortem acceptauit, prædicatio Apostolorum. &c. ut ex cõmuni bene Henriquez lib. vlt. c. 11. §. 2. & 6. & Suarez opusc. loc. cit. Cur ergo negetur de actibus salutaribus prædestinatorum?

An verò idem etiam dicendum sit de actibus bonis, præsertim supernaturalibus, reproborum, magis incertum est. Affirmat quidem cum Thomistis recentioribus Henriquez lib. vlt. c. 11. §. 6. lit. E. & Suarez lib. 3. de auxili. c. 17. à num. 8. id probabile censet, atque ita etiam absolute & indiscriminatim loqui videntur SS. Patres, & ex parte etiam Scriptura loc. cit.

In contrarium tamen videtur esse illud, quod docet S. Thomas hic q. 23. art. 7. vbi erga reprobos tantum generalem tribuere Deo videtur prouidentiam. Cum enim dixisset, certum esse numerum prædestinatorum, non solum per modum cognitionis, sed etiam per modum cuiusdam principalis præfinitionis, subiungit: Non sic autem omnino est de numero reproborum, qui videntur esse præordinati à Deo in bonis electorum, &c.

26 Sed hoc nihil obstat, quo minus supposita reproborum existentia, etiam ipsis Deus præfinituerit bonos eiusmodi actus, quando præsertim multi ex illis fuerunt media salutaria ad exequendam electionem saluandorum: & quia id magis Scripturæ & SS. Patribus consentaneum est, ut diximus, rectius affirmatur; etsi quidem sola per se subordinatio causæ primæ ad secundam id minimè conueniat, ut ex dictis disp. 2. q. 10. dub. 6. colligi potest.

Accedit quod Caietanus eod. art. 7. explicans S. Thomam docet reproborum numerum ex parte subiecti, seu quoad esse naturale, etiam prædefinitiuè Deo certum esse; quanto magis hoc diceret de actibus eorundem supernaturalibus?

27 Assertio VII. Tamen si, ut dictum, electorum actus supernaturales singuli, ut & alij salutare actus eorundem, ac media specialia singula, quibus efficaciter perducuntur ad beatitudinẽ, siue pendeant à solo Deo, siue etiam à cooperatione liberi arbitrij, in indiuiduo & iuxta omnes circumstantias, etiam ante liberam determinationem arbitrij, sint à Deo præfinita; est tamen hoc inter illa discrimen, quod actus illi, eaque media, quæ necessario & essentialiter supponunt peccatum, ut est actus poenitentia, & passio Christi &c. non fuerunt prædefinita ante præscientiã ipsius peccati, quod supponunt: etiam si ceteri præfiniti sint ante præscientiã omnis peccati. Huius assertionis postrema pars patebit ex dub. 8. vbi ex instituto probabim⁹, præ-

destinationem ad gloriam omnium, tam hominum quam Angelorum factam fuisse ante permissionem seu præuisionẽ peccati. Est autem eadẽ ratio prædestinationis seu electionis eorum mediorem, quæ necessario non præsupponunt peccatum.

Prima pars patet ex dictis assert. præced. in qua speciatim de actibus salutaribus electorum quibusunque, siue supernaturalibus, siue etiam naturalibus, quibus efficaciter perducuntur ad beatitudinem actus est; eadẽmq; imo potior est ratio aliorum mediõrum, quæ non ita immedietè pendent à cooperatione liberi arbitrij: è quibus etiam nonnulla, ex aduersa quoq; sententiæ authorib⁹ concedunt, à Deo esse præfinita ante determinationem liberi arbitrij, ut dictum.

28 Secundam partem præter eos, qui vniuersim docent, actus liberos in se non esse à Deo præfinitos ante determinationem, seu quod idem est, ante futuritionem absolutã determinationis nostræ, in quibus Molina, Vasquez, & alij, docent etiam, Suarez cit. lib. 1. de præd. cap. 10. n. 4. & cap. 13. n. 3. & 10. & lib. de auxili. cap. 17. à n. 8. & fere Henriquez lib. vlt. c. 6 §. 4. & c. 12 §. 2. etsi repugnent Thomistæ quidam recentiores, post Heruæum in 1. d. 40. qui vti putant, omnes actus etiam malos, in quantum entia sunt, prædefiniti à Deo ante liberam determinationem nostram, ita etiam docent, actus bonos tamen necessario supponunt peccatum, præfinitum ab eodem ante præuisionem peccati. Sed probatur ea pars assertionis. Quia qui absolute & sine conditione efficaciter vult aliquid fieri, vult etiã fieri, seu esse ea, quæ ad id necessario supponuntur: ut si Index absolute & sine conditione efficaciter vellet exercere actum Iustitiæ vindictiua, deberet etiam velle, ut sit peccatum, quod actus illè necessario supponit; & si medicus absolute & efficaciter vellet sanare, etiam non supposita præuisione vel existentia morbi, tum is etiam necessario velle deberet morbi existentiam, sine qua sanatio esse non potest: ergo patet etiam si Deus absolute & sine conditione vellet aliquem actum ex se bonum esse aut fieri, qui necessario & intrinsece supponit peccatum, is hoc ipso etiã deberet velle peccatum, quod is act⁹ necessario supponit: at quivero impossibile est, ut Deus velit peccatum: ergo etiam impossibile est, ut ex se absolute & absque conditione, seu ante præuisionem peccati, velit eos actus bonos, siue media salutis, quæ necessario supponunt peccatum.

29 Assertio VIII. Inter ipsa quoque media specialia salutis à Deo particulatim prædefinita, aliquis est ordo; ut nimirum ea Deus secundum rationem prius præfinitis, quæ sunt propinquiora fini, quàm remotiora, puta actus bonos & salutare prædestinatorum ante auxilia gratiæ præuenientis: certum item gradum gratiæ sanctificantis ante gratiam præuenientem, & fortè etiam ante ipsos actus salutare prædestinatorum. Hæc assertio est ex mente authorum, quos pro assertione 6. citauimus, quam speciatim tuerur Suarez lib. 1. de prædest. c. 13. num. 7. Probatur & declaratur. Quia vniuersim fieri solet etiam in humanis, ut ordine intentionis priora sint media, quæ propius cooperantur ad finem, quàm remotiora, ut suo loco

generatim dictum disput. 2. quest. 10. dub. 6. Et ratio est. Quia propinquiora illa media habent se instar finis, respectu remotiorum.

30 Quia verò dubium videri potest, an gratia habitualis sanctificans propius conducat ad beatitudinem, quam merita hominis adulti, quæ in gratia sanctificante fundantur, idcirco etiam dubitari potest, an merita prædefiniantur ante gratiam sanctificantem, vel è contra. Nihilominus quia merita sunt causa partim dispositiua ad primam gratiã, (loquendo scilicet de merito gloriæ, quod continetur vltima dispositione ad gratiam, quodq; re ipsa iam coniunctam habet gratiam, vt suo loco de gratia dicitur) partim causa effectiua moralis augmenti gratiæ, illiusq; demum gradus gratiæ, cui velut semini gloriæ vltimatè & immediatè responderet destinatus à Deo gradus gloriæ, probabilius est, gratiam sanctificantem habitualem, eiusq; certam mensuram prius à Deo præfinitam esse, quam merita: præsertim cum primum hominis adulti meritum, licet ratione præsupponat gratiam, non tamen naturã; cum è contrario potius ordine naturæ gratia prima sanctificans procedat ab actibus illis bonis, nõ quatenus sunt merita gloriæ, sed quatenus sunt dispositiones ad gratiam, vt suo loco in 1. 2. fusius docetur. Eodemq; modo, licet posteriora hominis merita & ratione & natura supponant priorem aliquè gratiæ gradum in homine, non tamen gradum illum subsequenter, qui per meritum acquiritur, sicut nec gradum vltimum gratiæ homini adulto à Deo per posteriora eiusmodi merita acquirendum.

31 Qua ratione non tantum Vasquez, alijq; auctores refelluntur, qui remotiora illa media prius à Deo intenta & decreta esse docent, quam propiora; sed etiam Molina, & alij, qui vt difficultates omnes effugere videantur, docent, media non cum aliquo ordine prioris ac posterioris, sed simul omnia à Deo fuisse decreta & præordinata; quorum fundamenta satis haftenus, præsertim dub. 2. & 4. refutauimus. Rectè igitur Henriquez lib. vlt. c. 6. §. 4. pronuntiauit, hanc sententiam esse sacris Scripturis ac Patribus consentaneam, vt salua libertate hominis, Deus non solum quosdam, sed omnes liberos hominum actus bonos, cum suis bonis circumstantijs prædefinias. Quod si certa adhuc ratio inuenta non esset, qua hanc sententiam conuincamus, nulla tamen euidenti argumento potest impugnari.

32 Contra hanc doctrinam præsertim assert. 6. & 8. propositam, obijcitur primò, eam prædefinitionem singulorum operum non videri satis consistere cum perfecta & plenissima libertate, & scriptura Eccli. 15. *Deus reliquit hominem in manu consilij sui.* Et c. 31. *Qui potius transgredi, & non est transgressus etc.* Eth enim non tollit indifferentiam intrinsecam voluntatis, tamen tollit indifferentiam extrinsecam eiusdè, eam extrinsecus prædeterminando ad omnia illa opera. Et confirmatur. Si homo sciret decreta illa Dei absoluta, non censeretur esse relictus in manu consilij sui: quia iam videret se diuino consilio circa singula præuentum, nec fieri posse, vt in re aliud & aliter fiat. Ergo pariter etiam dum nescit. &c. quia esse relictum consilio suo, non pendet ex ignorantia hominis.

33 Respondeo, negando assumptum. Optimè enim eam conuenire cum libertate docuim⁹ supra disp. 2. q. 10. dub. 7. Neq; verò rectè, aut consonè antiquis Scholasticis, duplex indifferentia voluntatis intrinseca & extrinseca constituitur, quando vna tantum est libertas formalis, eaq; intrinseca voluntati; quæ quam diu nec ab intrinseco, puta ab obiecti apprehensione siue cognitiõe, nec ab aliqua causa extrinseca tollitur aut impeditur, impossibile est, vt voluntatis libertas seu indifferentia villo modo impediatur. Ab extrinseca vero causa tolli non potest, aut impedi, nisi hæc intrinsecè aliquo modo voluntatè afficiat, eiusq; connaturalè agendi modum imutet, vt ibidem dictum. Quare nec proprie admodum dicitur, voluntatem ab ipsa diuina præfinitione per se ac formaliter ad eiusmodi opera prædeterminari; quia hic modus loquendi proprie actionem seu passionem transeuntem significat, cum tamen ipsa per se præfinitio nec actio sit, nec passio transiens: secus est cum intrinsece dicitur: Deum apud se prædeterminasse, seu absoluto & antecedenti decreto statuisse, vt eiusmodi opera fiant, quod est verissimum.

34 Ad confirmationè pariter negatur antecedens: quia scire, se diuino consilio circa singula esse præuentum, nec fieri posse (in sensu composito) vt in re aliud & aliter fiat, non tollit indifferentiam, eiusue notitiam: alias in omni sententia libertas illa tolleretur; quando scimus, saltem in actionibus supernaturalibus & salutaribus, hominè gratiã præueniente ita à Deo præueniri, vt supposita scientia media, in sensu composito, non possit aliud fieri; siquidem ex hypothesi hoc vnum esse futurum Deus præuidit.

Secundò obijcitur; non videri istam præfinitionem congruere cum illa doctrina Patrum, qua docent, præscientiã diuinam non adferre nostris operibus necessitatem; eo quòd hæc non ideo futura sint, quod Deus ea præsciat, sed ideo Deus illa præscit, quia futura sunt. Nam si omnia opera bona essent absoluta voluntate præfinita, falsum esset, Deum ea nosse, quia futura; nam præsciret ea, quia præfinita, nõ quia futura; imò ideo essent futura, quia præfinita: nam illa præscientia esset practica, ac proinde eorum causa. Deinde inutilis fuisset illa ratio Patrum, ad ostendendum, diuinã prouidentiam non adferre necessitatem actibus humanis, si absolutã eiusmodi præfinitionè agnouissent, quæ multo magis videretur obstare libertati.

35 Respondeo, negando assumptum, loquendo, vt res ipsa postulat, de absoluta præscientia visionis. Ad primã probationem respondetur, negando primã partè sequelæ. Ratio enim cognoscendi futura contingentia in Deo varia est; nimirum ex parte obiecti, & ipsa futuritio rei (supposita in Deo ex parte subiecti infinita vi cognoscendi) & ipsa præfinitio absoluta, respectu eorũ obiectorum, de quibus datur; nec vna alterã tollit vel impedit, vt suo loco dixim⁹, disp. 2. q. 8. dub. 6. & 7. Altera pars sequelæ distinguitur. Si enim sermo sit de præscientia absoluta visionis, de qua loquuntur citati Patres, falsa est; si autè de præscientia practica simplicis intelligentiæ, vera est, & ab omnib⁹ necessariò admittitur, iuxta illud Apostoli. *Quos præsciuit,*

Prædestinavit. Item, non repulit Deum plebem, quam præsciuit, &c. Sed nihil ad propositum; quia de hac non loquuntur Sancti Patres, aut Theologi, cum aiunt, non ideo aliquid futurum, quia Deus id præsciat, sed ideo Deum præscire, quia futurum, ut pluribus dictum loc. cit.

36 Ad secundam probationem respondetur, dictum illud SS. Patrum non eò fuisse ab eis prolatum, ut integram & adæquatam concordiam libertatis cū diuina prouidentia assignarent; sed solū ut eò concordiam libertatis cum præscientia illa speculatiua traderent, quæ ea ratione facillimè explicatur, ut nos etiam suo loco tradidimus. Interim verò nisi diuinam prouidentiam planè negare velimus, aut otiosam reddere, in omni sententia admittendi sunt alij actus prædicti voluntatis & scientiæ diuinæ, ad diuinam prouidentiam spectantes, cum quibus SS. Patres, speciatim Augustinus, Anselmus, & S. Thomas, aliq̄ue Theologi, longe diuersam rationem conciliandæ libertatis tradiderunt, ut dictum cit. disput. 2. q. 10. dub. 7. & supra q. 1. dub. 5. quam si ridet, certè nulla ex parte refellit Caluinus lib. 3. Institut. cap. 13. §. 6.

37 Terrio obijcitur. Si talis præfinitio omnium bonorum operum facta est, tota ratio, cur hic & nunc tale opus cum istis circumstantijs fiat, referenda esset in decretum diuinum, quod tamen videtur absurdum. I. Quia nemo cum id queritur, decretum diuinum allegat; sed vel placitum suæ voluntatis, vel finem à se intentum. II. Quia hac ratione dicendum foret, Deum ex se absolutè velle, ut faciamus interdum opera imperfecta intendi: cum tamen Deus ex se potius cupiat omnes quàm perfectissimè operari. Quare etiam Sancti omnes suum teporem accusant, & queruntur se diuinæ vocationi & gratiæ acceptæ non ita respondisse, ut poterant & debebant: quod frustra facerent, si Deus ex se non maiorem mensuram intendit, sed hanc absolutè præfinit.

Respondeo negando sequelam: non enim sequitur, totam rationem, sed vltimatam rationem boni operis in decretum diuinum, eiusque gratiam referendam: immediata enim & secundaria ratio nihilominus manet penes libertatem operantis; cum decretum diuinum, eiusque gratia præueniat quidem in eiusmodi operibus liberum arbitrium, sed eius cooperationem & libertatem non tollat, nec impediat.

38 Ad primam probationem, quatenus huic doctrinæ obstat, respondetur, omnes qui se gratos student exhibere Deo, suo tempore, cum id in mentem venit, agnoscere & allegare pro causa salutarium suarum actionum, decretum gratiæ diuinæ præuenientis, in qua veluti causa, eiusmodi opera præfinita esse negari nullo modo potest, ut dictum assert. 5. iuxta illud Pauli, *Quis enim se discernit? & quid habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?* Ipsam verò absolutam operum præfinitionem in se, ut pro causa assignent, non est necesse; tum quia hanc, cum subtilis sit & abstrusa, pauci intelligunt; quidam negant. Tum quia si in particulari loquamur, nec hoc quidem satis scimus, an hæc vel illa actio nostra in indiuiduo placeat Deo, & sit.

salutaris ac pia, qualis ad salutem requiritur, iuxta illud Iob 9. vers. 28. *Verebar omnia opera mea.* Et Eccles. 9. vers. 1. *Sunt iusti atque sapientes, & opera eorum in manu Dei: & tamen nescit homo, vtrum amore, an odio dignus sit.*

Ad secundam probationem respondetur, opera imperfecta dupliciter dici posse, primò solum, negatiue & quasi physice; secundo contrariè & moraliter. Posteriori sensu negatur sequela; priori conceditur: nec id est absurdum; cum varietas eiusmodi operationū, uti & varia mensura gloriæ faciat tum ad maiore commendatione diuinæ prouidentia; tum decorem vniuersi, ut superius diximus. Deus autè licet antecedenti & inefficaci quadam voluntate velit omnes perfectissimè operari, consequenti tamen & efficaci non item; ut omnes fateri necesse est. Sicut etiam cum bonitate, actus alicuius absoluta, quem Deus præfinit, stare potest tepor & ignauia in operante, qua sit, ut non plura & maiora operetur, uti absolute posset; quam Sancti omnes, etiam stante illa præfinitione, in se merito & agnoscunt, & accusant: quia præfinitio illa non tollit potestatem absolutam plura & maiora operandi. Vide dub. præced. obiect. 3.

Quarto obijcitur. Pleraque opera iustorū noui testamēti ex sua ratione intrinseca, & ratione obiecti, supponunt Christum, eiusq̄; religionem siue doctrinam, ut est fides Christi, spes in Christum, item vsus Sacramentorum, & opera consiliorum Christi, & alia quæ Christianificiunt, ut vel Christum imitentur, vel ipsi placeant: atqui Christus non erat venturus in carne, si Adam nō peccasset: ergo opera iustorum saltem à toto genere non sunt præfinita ante præuisionem peccati, ut assert. 7. dictum.

Respondeo, negando consequentiam: quia nihilominus Christus prædestinatus fuit ante prædestinationem nostram, & præfinitionem bonorum operum nostrorum, ut dicitur dubio sequenti.

Quintò obijcitur: etsi quidē non sit facilè Deo negandum, si de absoluta potētia loquamur, cum gratiarū dona, & opera bona absolutè, & sine vlla inter se dependentia decreta per voluntate intentionis, ita exequi posse, ut inter se habeant conuentionē & dependentiam in ratione meriti & finis; id tamen sine specialissima & extraordinaria prouidentia cura non potuisse fieri; quam Deus, nisi necessitas postulet, adhibere non consuevit: curando v.g. circa eleemosynæ opus in particulari prædefinitum, ut tali temporis momento, tali loco concurrant egenus & diues, &c.

41 Respondeo, supposita scientia media, id esse facillimum; quia per eā Deus nouit infinitos quodammodo modos, quibus res præfinita executioni mandari posset, etiam absque vlla perturbatione vel imutatione cursus quasi naturalis rerum. Nec tamen negandum, circa electos sæpe etiā extraordinariam & specialem prouidentia curā intervenire, ut dictum dub. 1. Quia ratione etiam facile fieri potest, ut omnes particule corporum electorum sint præfinitæ ante præuisionem cursus rerum, quatenus pendent à libertate creaturæ, & ut in vniuerso omnia ita dirigantur & disponantur, sicut ea præfinitio postulat: saltem sup-

ponen-

ponendo, quod secluso peccato hi ipsi, & non alij, ex hac vel illa particulari materia constantes, non ex alia, fuerint prædestinati; de qua re actum est dub. præced. obiect. 6.

42 Sexto obijcitur. Afflictiones & passiones Christi, vt & aliorum Martyrum, non fuerunt prædefinite ante præuisionem malitiæ Iudæorum, seu tyrannorum, suas voluntates ad illa inferenda flectentium; cum tamen sint actus præstantissimi, & excellentissima media prædestinationis, &c. Ergo multo minus credendum est, cæteros actus bonos esse præfinitos ante determinationem nostræ cooperationis & præuisionem peccati.

Ad hoc, omiſſa responsione quorundam, qui negant antecedens, quos bene refellit opponens, responderetur ex dictis assert. 7. negando consequentiam. Tum quia prædefinitio operante præuisionem peccati, per se non pendet aut desumitur ex operis præstantia; sed ex independentia à peccato; qua fit, vt etiam si opus ipsum ita prædefinatur, nõ tamen villo modo nec formaliter, nec virtualiter præfinitum censetur peccatum: secus fit, quando opus ipsum intrinsece dependet à peccato, vt dictũ. Tũ quia aliud est, opus aliquod bonũ prædefinitum ante præuisionem peccati, quod intrinsece supponit; aliud ante cooperationem, seu determinationem ipsius operis & efficietis opus illud bonũ. Etenim passiones Christi & Martyrum prædefinite sunt, ante determinationem voluntatis Christi & Martyrum ad eas passiones re ipsa suscipiendas. vti & opera bona cætera prædestinatorum; sed non ante præuisionem peccati, seu voluntatis malæ, qua Iudæi & tyranni se ad eas passiones inferendas nefarie determinaturi erant.

43 Septimo obijcitur. Dauid non videtur rex fuisse futurus, si Saul nõ peccasset, vt colligitur ex 1. Reg. 13. Eodem modo Ioseph non fuisset factus princeps Egypti, nisi à fratribus fuisset venditus, vt colligitur ex Genes. 37. Nec euerſa per Chaldeos fuisset Ierosolyma, si obſtinatio Sedechiæ nõ fuisset, vt colligitur ex Ierem. 38. Ergo res hæ, quæ tamen nec intrinsece supponebant peccata illa, de quibus sermo est, & sunt maximi momenti respectu gubernationis Vniuersi, nõ fuerunt prædefinitæ ante præuisionem illorum peccatorum: Ergo nec actus cæteri prædefiniuntur ante præuisionem peccatorum, aut determinationem nostræ.

Respondetur primo, negando primam consequentiam. Nam quamuis hæc omnia fuissent præfinita ante præuisionem peccatorum, de quibus in obiectione sermo est, nihilominus tamen fieri poterat, vt antecedentia singula futura non essent, nisi futura essent peccata illa consequentia; eo quod secundum ordinem dependentiæ, seu quoad subsistendi consequentiam, dependenter à peccatis illis, de quibus sermo est, præfinita essent, vt superius disp. 2. q. 10. dub. 6. generatim diximus. Respondetur secundo, ex scriptura plus non colligi, quam res illas futuras non fuisse, si peccata illa non essent, respiciendo ad integrum decretum Dei, quod habebat de rebus illis non tantum præuisionis, sed etiam executionis, quamuis enim Deus habuerit decretum illas res perficiendi ordine intentionis prius præuisione seu per-

missione illorum peccatorum; habuit tamen aliud decretum executiuum, eas non exequendi, nisi ex occasione peccatorum.

Atque hæc de præfinitione particulari bonorum operum prædestinati: ex quibus etiam colligitur, prædestinationem gratuitam ad gloriã absolute quidẽ non niti prædefinitio particulari bonorum operum, vel contra: nihilominus tamen hæc duo optime inter se consentire, & vicissim vnũ ab altero non parum confirmari.

DVBIVM VII.

Verum in diuina mente secundum rationem nostram prior sit prædestinatio Christi, quam hominum, seu Angelorum.

S. Thom. 1. p. q. 23. a. 5.

Questio procedit de ordine intentionis, non executionis: & quia res hæc proprie spectat ad tertiam Partem, vbi de Incarnatione agitur, breuiter est hoc loco absoluenda, suppositis ijs, quæ supra q. 4. dub. 2. de causa prædestinationis ex parte meritorum Christi, dicta sunt.

Assertio I. Christus secundum substantiam, & vt caput hominum, electus ac prædestinatus fuit ante electionem hominum. Ita sentiunt ac docet communiter Theologi, dum asserunt, Christi prædestinationem esse causam (efficientem nimirum, finalem & exemplarem) nostræ prædestinationis; in quibus S. Thomas 3. p. q. 24. a. 4. Caietanus & Thomista recentiores ibidem, Aensis 3. p. q. 3. memb. 3. Bonauentura in 3. d. 11. a. 1. q. 3. Albertus d. 10. a. vlt. Richardus a. 4. q. vlt. Durandus q. 3. Paludanus q. 1. a. 3. vt & alij, qui docent, Christum promeritum esse prædestinationem nostram in ordine ad omnes effectus: in quibus sunt Vega l. 4. in Concil. Trid. sess. 5. Viguerius Inst. Theol. c. 20. §. 8. v. 3. Eckius in Chrysopasso cent. 3. n. 34. Gregorius de Valentia hic q. 23. p. 4. §. 1. Suarez l. 2. de prædest. cap. 22. & 24. num. 12. & 38. & 3. p. t. 1. disp. 41. sect. 4. Vasquez disp. 91. num. 2. & disp. 94. cap. 2. & 4. Denique idem sentiunt non solum omnes illi, qui dicunt Christum venturum fuisse, etiam si Adam non peccasset, in quibus Aensis, Alberrus, Scotus, Rupertus, Galatinus, Viguerius, Iacobus Valentia, Pighius, Catharinus, Eckius, cent. 1. num. 451. Fonseca in Metaph. to. 3. Suarez 3. p. tom. 1. disput. 5. sect. 5. & magis propendet Salmeron tom. 15. disp. 3. Sed ex alijs etiam Albertinus tom. 1. princ. 6. corol. 1. num. 25. Sed & Molina hic quæst. 23. art. 4. & 5. disp. 1. mem. 8. integrum relinquit existimare, prædestinationem Christi, si cum singulorum hominum prædestinatione in particulari comparetur, priorem esse nostro intelligendi modo, quam prædestinationem singulorum, qui in ipso prædestinati sunt, tanquam causam & exemplar prædestinationis cæterorum; & tanquam finem, principium, ac fontem; vnde media prædestinationis cæterorum derivata sunt: quicquid antea secus dixisse visus fuerit.

Proba-